

L'ART DEL PAGÈS

SECCIO D' AGRICULTURA PRACTICA.

Estudis sobre 'ls aparatos pulverisadors presentats al Concurs de Badalona.

Molts foren los aparatos que concorregueren á aquest acte, y com seria molt pesat estudiar cada un d' ells, hem cregut ferho en conjunt ficsantnos solament en lo bó y dolent que presentavan las diferentes parts que 'ls constituheixen. Pera major claretat anirém fent clasificacions y agrupacions.

Los pulverisadors se divideixen en duas grans agrupacions: la primera la forman los pulverisadors que portan sobre la esquena los peons que ruixan los ceps; y la segona los que se mouhen per medi d' una cavalleria. Casi tots los que se presentaren al Concurs perteneixian al primer grupo; en lo segon sols n' hi havia un, lo de Mr. Bosc.

1.º grupo.—Pulverisadors moguts per un home.

En l' estudi d' aquestos aparatos hi ha que atendre al depòsit que conté 'l líquit, ja siga aquest lo *caldo bordelès*, l' *aigua celeste*, ó la disolució en aigua del sulfat de coure; al aparato que serveix pera injectar lo líquit *anticriptogámich*, á las pessas que regulan la bona sortida d' aquest líquit del depòsit y al aparato que produheix lo raig.

DEPÓSIT QUE DEU CONTENIR LO LÍQUIT ANTICRIPTOGÁMICH.—Aquest deu reunir la condició de que pera una mateixa cantitat de líquit, pesi lo menos possible; que l' aparato no pesi molt pera que aixis pugui portarse tot lo dia, que se aplani bé sobre la espatlla, pera que no fassi mal al operari; que la materia que

la forma tinga suficient resistencia y no sia destruhida per lo líquit, y que tinga además bona basse de sustentació, á fi de que sia fácil omplirlo en cualsevol lloch de la vinya.

Un bon pulverisador deu poder contenir de 14 á 16 litros de líquit, si es major cansa molt al jornalero y si es menor, es pesat, donchs se déu omplir massa sovint. En lo Concurs de Badalona la cabuda dels aparatos fluctuava entre 12 y 15 litros, habentsen presentat un que sols rebía 9 litros, altre de 11 y mitj y un tercer que arribava á 15 y mitj.

Creym inútil dir que cuan menos pesi será preferible, sempre que pera lograrho no se disminuheixi sa resistencia, necessaria, y se sacrifiquin las altres condicions indispensables. Se recomana tinga $\frac{1}{3}$ del pés del líquit que deu rebre; es á dir, 5 kilos. A Badalona n' hi havían que pesavan casi igual, y menos, per exemple: Vermorel (*L' Eclair*) que pesava 5 kg., buyt, y rebía 15 litros de líquit, *Le Lyonnais* 4'4 kg., buyt, y rebía 12 litros; Martorano 3'5 kg., buyt y rebía 14 litros; Bertran 4'3 kg., buyt y rebía 13 litros; Iglesias 2'4 kg., buyt y rebía 12 litros y Clausolles, 1 kg., buyt y rebía 15 litros. Aquest últim era de goma galvanizada y lo d' Iglesias de fusta (lo depósit).

La forma del depósit no es indiferent; la que millors resultats dona es la de secció mes ó menos oval, encara millor la que se aplan a la esquena. En lo Concurs de Badalona, van ser poquíssims los que s' hi vejeren de forma cilíndrica; alguns presentaren la de secció oval, altres de forma un poch semblant á la d' un bast, y diferents de secció elíptica ó circular, però ab apéndices que feyan que se aplanés á la espatlla del jornalero.

Tots los aparatos que se presentaren á Badalona eran de coure ó de llautó; un era de planxa d' acer cuberta de un esmalt; dos de fusta; un de goma y sols altre estava construhit de coure la meytat inferior y de zinc la meytat superior. Aquest últim que no era dolent com á raig, lo Jurat li hauria donat millor premi á no haber empleat lo zinc. Lo coure es lo metall que dona millors resultats empleant sals de coure. La goma si bé sembla que deu resistir, es precis aguardar lo que diga 'l temps á fi de veure si resistirá bé durant lo que estiga sense funcionar.

Los aparatos metálichs se carregan millor que los de goma.

Aparato pera injectar lo líquit. S' han presentat pulverisadors

que injectan lo líquit per medi de bombas á presió directa y per medi de bombas d' aire. No s' han presentat pulverisadors en los quals lo líquit surt en virtut de la presió gaseosa que s' obté per la acció del ácit clorhdírich (sal fumant) sobre la creta.

Entre los primers hem vist bombas ordinarias de pistó de goma y bombas totas de goma. Las de pistó de goma son las que funcionan millor: la palanca pot estar á baix y 'ls moviments del pistó, essent curts, lo de la palanca es suau, además, formant lo pistó part del cos de la bomba, no pot haverhi escapadas com en los pistons que son movibles y si s' hi fica algun cos en las válvulas, pot registrarse. Los aparatos que tenen la palanca á dalt, no son tan estables y además no se mouhen tan bé. Las bombas totas de goma com las de Clausolles funcionan bé pero ab no tanta regularitat, además cansan los dits, encare que en lo seu funcionament pot cambiarse de má: lo pulverisador Iglesias que es lo Clausolles ab recipient de fusta, podrá ser útil per son baix preu de 18 pessetas, pera aquells que sols tenen algunas pocas hectáreas de vinya. En lo concurs de Badalona varem veuren bastants que tenian la palanca en la part inferior.

Las bombas d' aire comprimit van bé, però son aparatos que deuen ser de sólida construcció y que qui 'ls maneja tinga cert criteri. Soch enemich dels que l' aire se comprimeix avans de carregarse 'ls l' home á la espatlla; encare que tingan válvula de seguritat, en mans del jornalero, aquesta será válvula de inseguritat porque no procurarán veure si s' encallan y en cambi se fiarán d' ellas. Los aparatos que se carregan avans de posarsels á la espatlla, se verifica están en terra, y aixó te l' inconvenient que pot presentarse 'l cas de que fassi funcionar la bomba un home de forsas hercúleas ó que pera donar mes presió en dias de vent se posin dos homes á la bomba. Además lo metall pot tenir defectes, pot haberse soldat mal la planxa, ferse malbé per cops ó altre causa, y allavors ab poca presió relativa explotar. Comprench que aixó será molt raro, però que pot ser y per lo tant no son aparatos pera ser manejats per certs jornaleros. Aquestos tenen altres inconvenients y son, que deuen acumular la presió pera mentres dura la sortida del líquit, podent rebre poch líquit, y deuen carregarse mes sovint essent la presió molt menor al acabar que al comensar la sor-

tida del líquit. Per aquestes rahons un pulverisador de construcció esmerada y de bon raig que se va presentar en aquest Concurs, lo Jurat per majoria sols li concedí un segon premi.

Cuan la bomba de aire funciona de cuan en cuan mentres surt lo líquit, aquestos inconvenients casi desapareixen, donchs además de que sols pot bombar lo jornalero que ruixa, y encara ab la mà esquerra, se carrega l' aparato d' aire á mida que 's necessita la presi6 interior en l' aparato y aixís no deu ser excessiva.

Las bombas d' aire si be son mes fàcils d' espatllarse com á mecanisme y donar escapadas, en cambi no están en contacte del líquit y no sofreix en sa acció corrosiva.

Pera evitar los efectos d' un cop, convé que 'l cos de bomba estiga dintre del receptacle del líquit. En aquest Concurs, eran molts los que no 'ls tenian exteriors: crech eran en majoria.

Pessas pera regularisar la bona sortida del líquit. Aquestas se reduheixen á tres: colador, remenador y regulador de aire. El primer serveix pera separar los cossos que pot portar lo líquit en suspensió y que podrian embussá los forats y fer funcionar mal las válvulas y raigs: deu ser aquest colador de tela metálica clara de llautó pera que no se destruehixi y tenir gran superficie á fi de que passi aviat lo líquit.

Lo remenador pot ser de paletas, á bombollas de aire, ó per raig líquit, que funcionan automàticament, aixís los cossos insolubles que conté lo líquit se mantenen en suspensió; en los que hi ha bomba d' aire la remenada encare que imperfectament se verifica á pesar de que no hi hagi aquest remenador, donchs lo moviment d' expanssi6 y compresi6 del aire se comunica al líquit. En tots los pulverisadors, serveix de remenador lo moviment oscilant del jornalero durant sa marxa. Lo remenador lo varem veure en alguns.

Lo dep6sit d' aire lo tenian casi tots los bons aparatos de bomba de líquit, aixís lo raig es mes constant, perque la presi6 ho es. En lo Concurs de Badalona varem poder examinarne bastants.

Raig —Sols varem veure á Badalona quatre grupos: raig de regadora, raig produhit per lo xoch de dos raigs, raig obtingut per lo xoch contra un cos dur, y raig centrifuch. En cada un d'ells pot haverhi sas variants però lo principi es aquest.

Los primers son inútils com á pulverisadors y serveixen mi-

llor pera regar, puig en lloch de donar lo líquit en pols ó boyra donan raig de gotas. Lo líquit pera que cumpleixi sa missió deu extendres sobre tota la fulla del cep á fi de que sa acció benéfica se extengui sobre ella; y deu caure 'l líquit en petita cantitat á fi de que no se reuneixi y no se formin gotas, y caiguin á terra en compte de quedarse en la fulla. Si 'l líquit queda molt dividit com á pols se forma una atmósfera en lo cep que penetra per totas parts y se fixa en las fullas: son donchs inútils ó de molt poch efecte aquestos pulverisadors que donan gotas, per aixó los va rebutjar lo Jurat, donántlosi sols lo premi de cooperació.

Los que produheixen la pulverisació com se verifica en los metxeros de gas, per medi de dos raigs que topan, donan millor pulverisació però no es complerta, porque donan gotas y reparteixen irregularment lo líquit.

Los millors raigs son los de forsa centrífuga: d' aquestos n' hi havia molts; alguns com los de Vermorel, Japy, Salva-ceps, Salabert, etc., produhian una verdadera boyra. Al líquit se li imprimeix un movinent de rotació rápit, y aixís se forma un raig cónich dividintse 'l líquit en gotetas imperceptibles.

Com que los pitons poden embussarse n' hi ha que portan una agulla que pot atravesarlos y desobturarlos á voluntat del operari. N' hi havia un que se separava una petita placa que tenia l' obturador; sembla senzill, però 'l temps dirá si funciona bé.

Los pitons que ruixan millor son los que forman ángul ab la llansa; los que ruixan de dret ó recte no se prestan bé á ruixar en totas direccions.

2.^{on} grupo.—Grans pulverisadors moguts per cavalleria.

Lo que se presentá á concurs va donar molt bons resultats, pero aquet aparato es pera grans explotacions, terrenos plans, y vinyas disposadas de manera que puga passar bé entre 'ls ceps.

Lo Concurs de Badalona ha sigut molt bó en son género; hi hagué aparatos preciosos. Si bé es cert que aquest any los extrangers s' han emportat los primers premis, no per aixó han fet mal paper nostres pulverisadors, que n' hi havia de molt bons. Si no hem guanyat en aquest Certámen agrícola culpis á

la major part de las casas constructoras d' Espanya que encara no s' han ocupat en construhirlos: molts dels que avuy los construheixen, no tenen elements ni instrucció, pera obtenir un aparato perfeccionat; per lo tant han fet mes de lo que podian. En lo Concurs próxim, que será l' any vinent, esperém grans avensos en los pulverisadors nacionals

G. J. DE GUILLEN GARCIA.

SECCIÓ DE NOTICIAS AGRICOLAS.

Als hortelans y propietaris —Don Joseph Masip nos ha passat pera sa inserció en las planas de L' ART DEL PAGÉS, lo següent escrit:

«En vista del satisfactori resultat obtingut per la aplicació del polvo de ma invenció, verificat per D. Joan Carbuelleyda en las tomateras del seu hort, en la vehina vila de Gracia, atacadas per la malura que en molts punts de Catalunya ha fet y está fent estragos y desitjant, com lo qui mes, afavorir ab lo meu escàs valer á la Agricultura, m' ofereixo á donar un kilode la avans dita sustancia als vuit primers hortelans ó propietaris que tingan de ditas plantas atacadas y que se presentin á casa meva, carrer de la Cera, n.º 44, pis 2.º, porta 1.ª, sense que en cambi quedin obligats á altre cosa que á donarme compte del resultat que experimentin en sos respectius horts, á fi de probar del modo mes evident la eficacia de la sustancia mencionada.»

Aygua pera 'l sulfat —Se recomana en gran manera que l' aygua que s' emplehi en la barreja pera la dissolució y aplicació del sulfat de coure als ceps siga neta, de font ó riu y no de las embassadas en pous, safretjos etc., que hagi perdut part de sa puresa; lo qual se coneix per son color verdós; donchs d' emplear aquesta en lloch d' evitar lo que 'l *mildew* no arribi als vinyars, indubtablement se declarará en los mateixos y se desenrotllará d' una manera pasmosa.

Camp de demostració.—Ha sigut autorisat l' establiment del Camp de demostració agrícola ó Granja, que acordá l' Ajuntament de Reus. Felicitém á la Corporació pera instalar en aquella ciutat un centre d' experiència y prácticas agrícolas, que tant important es pera la comarca, qual centre está enclavat en la mateixa. Sabém que d' acort ab l' enginyer agrónom, á qual càrrech y direcció estarà dit establiment agrícola, s' hi posarán diversas seccions de cultiu, se donará ensenyansa práctica y en anys sucesius s' estendrà lo radio de acció á importants milloras, fins á constituhir una Granja agrícola adecuada á la comarca en que s' instala.

Aixis ho diu *La Opinion*, de Tarragona.

Datos curiosos.—La Associació médica británica ha publicat unas estadísticas que confirman la creencia popular de que 'l bon vi allarga la vida. Fetas las averiguacions sobre 400 difunts, s' han establert los següents promedis:

Bebedors moderats: duració mitja de la vida, 63 anys y mitx.

Bebedors que s' emborratxan de tant en quant: 59 anys y mitx.

Bebedors que s' emborratxan sovint: 57 anys y mitx

Borratxos permanents: 53 anys.

Ayguaders: 51 any y quart.

L' oli com insecticida.—Transcribím de nostre colega 'l *Diario Mercantil*:

«Un viticultor de la Vall d' Andorra, cansat d' experimentar insecticidas, sense resultat, pera combatre 'ls insectes que atacan los brots del cep, aplicá á cada un d' aquestos, al desenvol·lar-se son borró, una gota d' oli y observá que 'ls insectes morían y que 'l brot se desenvol·lava normalment.

Aplicá lo procediment á sos 6.000 ceps, gastant dos arrobas d' oli, y lo vinyar quedá net.

Deuria estudiarse aquest procediment.»

Fa temps son coneguts los efectes del oli en la maduració del fruyt de la figuera, untant l ull d' aquell ab una gota d' oli

per medi d' una palleta, ab lo qual maduran molt mes aviat las figas.

Mercat internacional de grans á París.—Deurá tenir lloch anyalment á París y en lo mes de septiembre, un mercat internacional de grans. Lo Congrès deu durar tres dias. Los estatuts determinan quinas corporacions industrials y comercials deurán ser representadas en l' organisme del mercat de grans.

Nova ley d' esperits, (alcohols) —Ha comensat á regir en to-tas las provincias la nova ley de alcohols.

La tarifa en las capitals de provincia dels alcohols y ayguar-dents pera 'l consum personal, será de 0'52 per cada grau cen-tesimal en hectólitre, y dels licors 40 céntims per litro

Los Ajuntaments poden imposar un recárrech sobre dits drets fins lo límit máxim de 100 per 100.

¡Crits y amunt!

Sulfat de coure y mildiu.—Diu *El Eco de Sitjes*:

«Lo tractament de las vinyas per lo sulfat de coure ha sem-brat la alarma en muchas familias que atribuheixen cualitats molt verinosas á dit medicament; es necessari que semblant prevenció desaparega y, al efecte, podém comunicar á nostres suscriptors que 'l conegut mendicant «Lopez» trovantse en una hisenda próxima á aquesta vila acossat per la sed; begué una gran quantitat d' *aygua sulfatada* sense que experimentés la menor molestia.»

«Lo desarrollo del *mildiu* explica suficientment que s' hajan realisat transaccions sobre vins; arribantse á pagar en Sant Pere de Ribas las classes superiors al preu de 40 pessetas la carga de 121 litres.»

Sulfosteatitis cúprica.—Se 'ns manifesta que la sulfosteatitis cúprica pera combatre 'l *mildiu* de las tomateras y patateras, de que parlárem en lo número passat, se trova en casa del se-ñor Alesán, carrer de las Freixuras, núms. 21 y 23, magatzém, d' ahont podrán proporcionársela 'ls que vulgan adquirirla.